

Posudek bakalářské práce Kateřiny Hrabětové
Reflexivní se v psané češtině českých neslyšících

Bakalářská práce Kateřiny Hrabětové promyšleně spojuje reprodukci výkladů o sledovaném jevu podaných ve vybraných bohemistických pracích a analýzu rozsáhlého jazykového materiálu (385 textů, 2047 výskytů souvisejících s reflexivním se); obě části přitom tvoří – a to je chvályhodné, protože v kvalifikačních pracích zdaleka ne obvyklé – ústrojný celek.

Výběr základní odborné literatury k tématu (Havránek, Kopečný, Šmilauer, Oliva, Štícha, NESČ) je uvážlivý; z práce je ale přitom patrné, že základ úvah kol. Hrabětové je širší (např. Panevová, Komárek). Názory na problém (v širokém slova smyslu) reflexivity jsou reprodukovány kultivovaně a s patřičným nadhledem, autorka se sice programově zříká (s. 7) jejich srovnávání, hodnocení nebo kritiky, občas si ovšem nemůže neklást otázky, které s různými pojetími souvisejí (jako např. na s. 14). Dobře prezentovaná vybraná pojetí daného tématu pak jsou solidním základem pro založení vlastní klasifikace reflexivních slovesných forem. Práci s odbornou literaturou i „praktické“ využití „teorie“ (její využití při práci s jazykovým materiálem) je třeba ocenit.

Ocenit je třeba i to, že autorka si je vědoma všech úskalí, které popis a analýza materiálu (českých textů psaných českými neslyšícími) přináší; problémy, jimž čelila, čtenáři nijak netají – jistě je při obhajobě představí sama stejně jako zvolený postup excerptce. Autorka netají ani náročnost zvoleného postupu při práci s 2 047 výskytů „reflexivních sloves a slovesných struktur, v nichž reflexivní se bylo, či naopak nebylo přítomno“ (s. 25) a s výskytů „nadbytečného doplnění reflexivního se či záměny tohoto morfému s morfémem *si*.“ (s. 25). A netají ani občasné problémy s „neprůhledností“ řady struktur, jež se v češtině psané českými neslyšícími zhusta objevují – a potíže, které z toho pro analýzu materiálu plynou (není – viz s. 34 - „nestandardní způsob zápisu morfému *se*“ jen problémem typografickým?). S přihlédnutím k zvolenému přístupu k excepci korpusu DEAF2 a k náročnosti práce s excerptovaným materiálem není divu, že od korpusového vyhledání vycházejícího z morfému *se* (následuje hezký případ jednoho možného využití „*se*“) „*se* ... nakonec upustilo“ (s. 25), podobně jako „nebylo přistoupeno“ k vyhledávání morfému *se* u vlastních reflexiv. Obojí je pochopitelné, důvodné a rozumné – kvalitu práce to nijak nesnižuje.

K práci mám jen jednu otázku, která s primárním zaměřením práce souvisí spíše jen okrajově. Jak autorka rozumí pojům / termínům „funkce“ a „význam“ a jejich vztahu? Z formulací na s. 7, 10, 19, 41 aj. to není úplně jasné, prosila bych tedy o vyjádření při obhajobě.

Bakalářská práce je na velmi dobré úrovni, a to nejen pokud jde o její koncepci a obsah. Formulována je jasně, srozumitelně, kultivovaně, bez pravopisných, jazykových, stylizačních atd. nedostatků, vstřícně ke čtenáři (mj. i prostřednictvím grafů nebo soupisu výskytů analyzovaného jevu v tabulkách v příloze).

Závěr:

Bakalářská práce Kateřiny Hrabětové je první rozsáhlou sondou do jednoho aspektu češtiny psané českými neslyšícími (spíše okrajově zmiňovaného v předchozích kvalifikačních pracích oboru ČNES, s nimiž kolegyně pracuje). Prohlubuje poznatky o sledovaném jevu (problematickém v češtině všech cizinců užívajících češtinu), zároveň dokládá užitečnost korpusu DEAF2, který otvírá popisu, analýze a interpretaci češtiny psané českými neslyšícími

nové možnosti. Práce dokládá výbornou autorčinu orientaci ve sledované problematice, schopnost pojednat ji inspirativně – a se zralostí, jež nebývá v bakalářských pracích úplně obvyklá.

Bakalářská práce Kateřiny Hrabětové *Reflexivní se v psané češtině českých neslyšících* v mnoha ohledech překračuje požadavky, které jsou na bakalářské práce kladené. Velmi ráda ji doporučuji k obhajobě. Bylo by na místě, kdyby autorka poznatky, k nimž v práci dospěla, publikovala.

Alena Macurová
23.1. 2022

Návrh klasifikace: výborně